

Quickscan ten behoeve van een Ruimtelijke Onderbouwing voor Schoollocatie Woldmeenthe

Gemeente Steenwijkerland

20 mei 2008

Definitief rapport

9T0260

Chopinlaan 12
Postbus 8064
9702 KB Groningen

Telefoon

Fax

E-mail

www.royalhaskoning.com

Internet

Arnhem 09122561

KvK

Documenttitel Quickscan ten behoeve van een Ruimtelijke
Onderbouwing voor Schoollocatie
Woldmeenthe

Verkorte documenttitel

Status Definitief rapport
Datum 20 mei 2008
Projectnaam Schoollocaties Steenwijkerland
Projectnummer 9T0260
Opdrachtgever Gemeente Steenwijkerland
Referentie 9T0260.A0/R006/COCO/LM/Stee

Auteur(s) MSc

Collegiale toets en

Vrijgegeven door

Datum/paraaf

.....

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Leeswijzer	1
2 TOETSINGSKADER	2
2.1 Inleiding natuurwetgeving	2
2.2 Flora- en faunawet	2
2.2.1 Algemeen	2
2.2.2 Doelstelling Flora- en faunawet	2
2.2.3 Beschermingsstatus	3
2.2.4 Verbodsbepalingen	3
2.2.5 Zorgplicht	4
3 METHODIEK	5
4 INVENTARISATIE HUIDIGE SITUATIE	6
4.1 Beschrijving plangebied	6
4.2 Inventarisatie beschermde soorten	7
4.2.1 Informatie van het Natuurloket	7
4.2.2 Vaatplanten	8
4.2.3 Zoogdieren	8
4.2.4 Broedvogels	10
4.2.5 Watervogels	10
4.2.6 Amfibieën	11
4.2.7 Reptielen	11
4.2.8 Vissen	12
4.2.9 Insecten	12
4.2.10 Overige diersoorten	12
4.2.11 Samenvatting	13
5 BESCHRIJVING WERKZAAMHEDEN EN MOGELIJK EFFECTEN	14
5.1 Beschrijving werkzaamheden	14
5.2 Mogelijke effecten	14
6 EFFECTBESCHRIJVING	15
6.1 Vaatplanten	15
6.2 Zoogdieren	15
6.3 Broedvogels	16
6.4 Watervogels	16
6.5 Amfibieën	17
6.6 Reptielen	17
6.7 Vissen	17
6.8 Insecten	17
6.9 Overige soortgroepen	18
6.10 Samenvatting effecten	18

7	MITIGERENDE MAATREGELEN	19
8	CONCLUSIES	20
9	LITERATUUR	21

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Steenwijkerland heeft het voornemen om een basisschool te bouwen achter het NS-station Steenwijk.

Alle ruimtelijke ontwikkelingsprojecten in Nederland dienen getoetst te worden in het kader van de Flora- en faunawet. Veel planten en dieren zijn beschermd door deze wet. Vernietiging of verstoring van populaties en leefgebieden van beschermde soorten is niet toegestaan zonder ontheffing. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten getoetst worden op mogelijke effecten op beschermde soorten. Dit vindt in eerste instantie plaats middels een verkennende toets, de zogenaamde quickscan.

1.2 Doel

Deze quickscan heeft als doel de waarde van het gebied voor flora en fauna in kaart te brengen. Ook worden eventuele ecologische relaties met omliggende gebieden in kaart gebracht. Op basis hiervan worden de voorgenomen aanlegwerkzaamheden getoetst aan de Flora- en faunawet en wordt bepaald of het project kan plaatsvinden in dit wettelijk kader of dat eventueel een ontheffing of nader onderzoek vereist is.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het wettelijke kader toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens de gehanteerde methodiek beschreven. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van het plangebied en van de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Een beschrijving van de werkzaamheden en de mogelijke effecten hiervan worden beschreven in hoofdstuk 5. De effecten van de werkzaamheden op de beschermde soorten in het plangebied zijn beschreven in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 gaat in op mitigerende maatregelen en hoofdstuk 8 beschrijft de conclusies.

2 TOETSINGSKADER

2.1 Inleiding natuurwetgeving

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. Hiervoor zijn twee wetten actief, respectievelijk de Flora- en faunawet (soortenbescherming) en de Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming). In beide wetten zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventie, [REDACTED] en CITES. In dit rapport wordt enkel getoetst aan de Flora- en faunawet, daar er geen beschermde natuurgebieden in de buurt van het plangebied liggen (zie paragraaf 4.1). In dit hoofdstuk wordt daarom verder niet ingegaan op de Natuurbeschermingswet.

2.2 Flora- en faunawet

2.2.1 Algemeen

De Flora- en faunawet wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland en is in april 2002 in werking getreden. In 2005 is het Besluit vrijstelling beschermde dieren en plantensoorten ingrijpend gewijzigd. Via de Flora- en faunawet is onder andere het soortenbeschermingsdeel van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de Nederlandse wetgeving vastgelegd (Tabel 3).

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soort aangewezen (LNV, 1998):

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren (m.u.v. zwarte rat, bruine rat en huismuis);
- alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (m.u.v. soorten in Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten aangewezen als beschermde soort.

Daarnaast is een aantal uitheemse dier- en plantensoorten als beschermde soort aangewezen.

De wet heeft betrekking op onder meer beheer en schadebestrijding, jacht, handel en bezit en overige menselijke activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten.

2.2.2 Doelstelling Flora- en faunawet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde). Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten (LNV, 1998). Het verlenen van ontheffingen is gedelegeerd aan Dienst Regelingen.

2.2.3 Beschermingsstatus

In de Flora- en faunawet (middels wijziging Besluit Vrijstellingen) is voor soorten een driedeling gemaakt:

1. Beschermde meer algemene soorten (tabel 1).
2. Beschermde minder algemene soorten (tabel 2).
3. Streng beschermde soorten (tabel 3).

Veel streng beschermde soorten vallen onder de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Er zijn echter ook inheemse (Nederlandse) dier- en plantensoorten als streng beschermde soorten aangewezen. Deze streng beschermde soorten zijn opgenomen in Tabel 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) welke de Flora- en faunawet reglementeert. Niet streng beschermde soorten vallen ook onder de Flora- en faunawet. Enerzijds zijn dit soorten (tabel 2) waarop negatieve effecten bij ruimtelijke ontwikkelingen slechts toegestaan zijn na het verkrijgen van een ontheffing, tenzij gewerkt wordt volgens een vooraf goedgekeurde gedragscode. Daarnaast zijn er soorten die in Nederland zo algemeen zijn dat bij ruimtelijke ontwikkeling een algemene ontheffing geldt (tabel 1) en deze dus niet hoeft te worden aangevraagd, mits de voorgenomen werkzaamheden voldoen aan een van de volgende criteria:

- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud;
- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als bestendig gebruik;
- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling.

Soorten die niet zijn genoemd in de AMvB¹ vallen alleen onder de algemene zorgplicht.

2.2.4 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te waarborgen. De meest relevante verbodsbepalingen zijn terug te vinden in artikel 8 tot en met 13 en worden hieronder kort weergegeven:

¹ Er bestaat een relatie tussen de beschermde status van een soort en opname op een Rode Lijst van bedreigde soorten. Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die in hun voortbestaan in Nederland bedreigd zijn. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Landbouw, Natuur en Visserij (LNV). Voor het opstellen van de AMvB met beschermde soorten is gebruik gemaakt van de Rode Lijsten, maar deze worden niet zonder meer in hun geheel overgenomen.

- Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. Dit dient te allen tijde per soort en per project te worden getoetst.
- Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, (...) te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin (...) binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Deze verbodsbepalingen zijn geldig in heel Nederland, ongeacht het type werkzaamheden of de omvang daarvan. Vaak is het mogelijk vrijstelling of ontheffing te krijgen voor het overtreden van een van de verbodsbepalingen. Of dit mogelijk is en onder welke voorwaarden hangt af van het beschermingsniveau van de beschermde soort in kwestie en de aard van de handeling.

2.2.5 Zorgplicht

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Flora- en faunawet) geldt de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving (LNV, 1998). Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

3 METHODIEK

Om na te gaan wat het belang van het plangebied is voor de bij wet beschermde soorten is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1: Inventarisatie van beschermde soorten

Om een goede indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied is gebruik gemaakt van de openbare informatie van het Natuurloket, en bestaande literatuur (zie literatuurlijst). Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) en verschillende natuurbeschermingsorganisaties. Informatie van het Natuurloket is digitaal (<http://www.natuurloket.nl>) beschikbaar op kilometerhok-niveau. De zo verkregen informatie is geïnterpreteerd aan de hand van algemene ecologische kennis en een veldbezoek. Het veldbezoek is geen volledige inventarisatie aangezien voor dit laatste voor elke soortgroep een eigen methodiek (en geschikt jaargetijde) vereist is. Het veldbezoek is wel geschikt om een indruk te krijgen van aanwezige soorten en habitat.

Kilometerhok

De meeste informatie over het voorkomen van planten en dieren is per oppervlakte-eenheid van één vierkante kilometer beschikbaar, deze eenheden worden kilometerhokken genoemd.

Stap 2. Vaststelling van de effecten

Om vast te stellen of het project effecten heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte beschrijving gemaakt van het project in relatie tot de habitateisen van de doelsoorten uit het gebied.

Stap 3. Beschrijving van de effecten op beschermde soorten

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te toetsen zijn de effecten van het voorgestelde project op de aanwezige natuurwaarden inzichtelijk gemaakt.

Stap 4. Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap zijn voorstellen gedaan om de effecten te mitigeren.

Stap 5: Conclusie

In deze stap wordt bepaald of het waarschijnlijk is dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten doorgang kan vinden. Hierbij wordt rekening gehouden met de onder de Flora- en faunawet vastgestelde criteria.

In dit rapport wordt antwoord gegeven op de vragen:

- Welke wettelijk beschermde dieren en planten komen voor, of maken gebruik van het plangebied?
- Wat zijn de waarschijnlijke effecten van het project op deze beschermde soorten?
- Worden er, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten overschreden? Zo ja, voor welke soorten?
- Welke mogelijkheden zijn er om door mitigerende maatregelen effecten te voorkomen of beperken?
- Is het waarschijnlijk dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten doorgang kan vinden?

4 INVENTARISATIE HUIDIGE SITUATIE

4.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft de locatie 'Woldmeenthe'. Deze locatie is gelegen aan de noordzijde van het NS-station Steenwijk en ten zuiden van de straat 'de vestiging'. In totaal bedraagt het plangebied ongeveer 0,70 Ha. Figuur 4.1 geeft de ligging van deze locatie weer.

Figuur 4.1 Ligging van de locatie 'Woldmeenthe'.

In de huidige situatie bestaan het plangebied uit braakliggend terrein. Het zuidelijk deel van het plangebied betreft een deel van een waterplas. Aan de rand van de waterplas staan enkele bomen en struiken.

Ten zuiden van de stad Steenwijk is het Natura 2000-gebied 'Wieden' gelegen. De afstand tussen de geplande P+R locatie en het Natura 2000-gebied bedraagt ongeveer 2,60 kilometer. Het gebied tussen de planlocaties en het Natura 2000-gebied bestaat bijna geheel uit bebouwd gebied. Naar verwachting treden er daarom geen effecten op het Natura 2000-gebied 'Wieden'.

4.2 Inventarisatie beschermde soorten

4.2.1 Informatie van het Natuurloket

Het plangebied ligt in het kilometerhok 204/534. In de praktijk is de informatie van het Natuurloket, over de kilometerhokken waarin het plangebied ligt, nauwelijks bruikbaar omdat deze onvolledig is (de meeste soortgroepen zijn niet of nauwelijks onderzocht). Om een betere indruk te krijgen van het mogelijke voorkomen van beschermde soorten in het plangebied zijn de naastgelegen kilometerhokken meegenomen. Ook deze kilometerhokken zijn echter slecht onderzocht. In tabel 4.1 zijn de aangetroffen beschermde soorten per kilometerhok weergegeven. Figuur 4.2 geeft de ligging van de kilometerhokken weer.

Tabel 4.1 Voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving volgens het Natuurloket (FF1/FF23/HV). Het grijze vak betreft het plangebied.

Kilometerhok	Vaatplanten	Zoogdieren	Broedvogels	Watervogels	Reptielen	Amfibieën	Vissen	Dagvlinders	Libellen	Overige diersoorten
204/534	0/0/0	2/1/0	0/1/0	0/43/0		1/0/0		0/0/0	0/0/0	0/0/0
203/533	0/0/0	2/1/0	0/5/0	0/43/0				0/0/0		
203/534	1/0/0	1/1/0		0/43/28				0/0/0		
203/535	0/0/0	5/1/0	0/32/0	0/43/28	0/1/0	2/2/2		0/0/0	0/1/1	
204/533	0/0/0	0/3/3	0/2/0	0/43/0				0/0/0		0/0/0
204/535	1/0/0	2/0/0		0/43/28	0/3/0	1/0/0		0/0/0		
205/533	0/0/0	2/3/1	0/2/0	0/43/28				0/0/0		
205/534	1/0/0	2/3/1	0/2/0	0/43/0		2/0/0		0/0/0	0/0/0	
205/535	0/0/0	3/0/0	0/1/0	0/43/0	0/1/0	1/1/1	0/0/0	0/0/0	0/0/0	

Figuur 4.2 Ligging van de kilometerhokken

Hoewel het gebied slecht onderzocht is, wil dat niet zeggen dat er ook maar weinig natuurwaarden te verwachten zijn. Naar aanleiding van de aangetroffen habitat, de gegevens van de omringende habitat en bestaande literatuur hebben wij een verwachting opgesteld over het voorkomen van beschermde soorten. In de volgende paragrafen wordt dit per soortgroep toegelicht.

4.2.2 Vaatplanten

Uit de gegevens van het natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin de locatie Woldmeenthe gelegen is matig is onderzocht op het voorkomen van vaatplanten. In dit kilometerhok zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen. De omliggende kilometerhokken zijn slecht tot goed onderzocht. Hier is in twee kilometerhokken één algemeen beschermde soort (tabel 1 Ff-wet) aangetroffen. Welke soort het betreft en waar deze soort precies is aangetroffen is niet bekend.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Hierbij moet vermeld worden dat het niet het geschikte jaargetijde betrof voor het waarnemen van vaatplanten. Aan de zuidzijde binnen het plangebied is een ondiepe waterplas gelegen. Het water is erg troebel en aan de randen dicht begroeid met riet en gele lis. Vanwege de slechte waterkwaliteit en de dichte begroeiing met riet worden hier geen beschermde vaatplanten verwacht. Het overige deel van het plangebied bestaat voornamelijk uit gras en kale grond. Ook hier worden geen beschermde soorten verwacht.

4.2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit gegevens van het natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen slecht is onderzocht op zoogdieren. Uit tabel 4.1 blijkt dat in dit kilometerhok geen vleermuizen waargenomen zijn (vleermuizen staan namelijk allemaal vermeld op de Habitatrichtlijn en er zijn enkel zoogdieren van tabel 1,2 en 3 waargenomen).

In het kilometerhok ten zuiden van het plangebied zijn wel drie Habitatrichtlijnsoorten waargenomen. Het wordt niet vermeld welke soorten het betreft. Mogelijk betreft het vleermuissoorten.

In literatuurgegevens zijn geen recente waarnemingen van vleermuizen in het gebied bekend. Limpens *et al.* (1997) laat zien dat in de betreffende uurhokken meerdere soorten vleermuizen zijn aangetroffen, namelijk: grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, meervleermuis en watervleermuis. De schaal op uurhokniveau is echter zeer grof, waardoor moeilijk is af te leiden welke soorten in het plangebied voorkomen. Bovendien zijn deze gegevens minimaal 10 jaar oud. Daarom is hieronder op basis van algemene ecologische kennis en de gegevens uit Limpens *et al.* (1997) een inschatting gemaakt van de waarde van het gebied voor vleermuizen.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig die een mogelijk verblijfplaats vormen voor vleermuizen. Er staan enkele bomen aan de zuidrand van het plangebied. Deze bomen zijn erg jong en dun en hebben geen spleten en holten die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. In de buurt van het plangebied zijn wel enkele bomen en gebouwen aanwezig die mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen bieden. Boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en de grootoorvleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger kunnen in de buurt van het plangebied worden verwacht.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen die in parkachtige landschappen foerageren en die, vanwege de omliggende bebouwing, niet erg lichtgevoelig zijn. Soorten als de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse dwergvleermuis en laatvlieger zijn soorten die in dit soort landschappen foerageren. Deze soorten kunnen het plangebied mogelijk gebruiken als foerageergebied.

Vleermuizen maken als vliegroute voornamelijk gebruik van rechtlijnige groenstroken (zoals bomenlanen) in het landschap. Binnen het plangebied zijn geen rechtlijnige groenstroken aanwezig. Naar verwachting zijn er daarom geen vliegroutes van vleermuizen aanwezig.

Het plangebied is gelegen in stedelijk gebied, waardoor er veel verlichting om het plangebied aanwezig is. Lichtschuwe soorten zoals de watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en de meervleermuis worden dan ook niet in het plangebied verwacht.

Geconcludeerd kan worden dat het plangebied mogelijk van belang is als foerageergebied voor vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de gegevens van het natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is, slecht is onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. Desondanks zijn binnen dit kilometerhok twee algemeen beschermde soorten (opgenomen in tabel 1 van de Ff-wet) en één zwaarder beschermde soort (opgenomen in tabel 2/3 van de Ff-wet) waargenomen. Welke soorten het hier betreft en waar zij precies zijn waargenomen wordt niet vermeld. Gezien het habitat betreft het de zwaarder beschermde soort waarschijnlijk de steenmarter. Hieronder is een beschrijving van het leefgebied van de steenmarter gegeven.

Een steenmarter vertoont zich niet graag in open terrein en kiest het liefst zijn weg door het struikgewas. Overdag slaapt de steenmarter in zogenaamde dagrustplaatsen. Een steenmarter heeft binnen zijn leefgebied meerdere dagrustplaatsen, die hij afwisselend gebruikt. De meest voorkomende dagrustplaatsen zijn: takkenhopen, dichte struwelen, boomholten, maar ook kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds en zolders van huizen. Structuurrijke groenstroken en goed ontwikkelde tuinen met goed toegankelijke huizen zijn dan ook een goed leefgebied voor de steenmarter (Kaper en Müskens, 2006).

Het plangebied is erg open met alleen aan de zuidrand langs de waterplas hogere begroeiing in de vorm van jonge bomen en struiken. Deze begroeiing is erg drassig, waardoor deze naar verwachting niet wordt gebruikt door de steenmarter.

De begroeiing langs de waterplas biedt wel geschikt habitat voor enkele algemeen beschermde zoogdieren, zoals verschillende muizensoorten.

4.2.4 Broedvogels

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het betreffende kilometerhok slecht is onderzocht op broedvogels. Er is één zwaarder beschermde broedvogel aangetroffen. Welke soort het betreft of waar zij precies is waargenomen is niet vermeld.

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geschikt broedbiotoop aangetroffen in de vorm van de begroeiing langs de waterplas. Ook in de nabije omgeving van het plangebied is geschikt broedbiotoop aanwezig in de vorm van tuinen en parken. Daar het plangebied in stedelijk gebied ligt, worden enkel soorten van bebouwd gebied verwacht, zoals: houtduif, merel, mus, ekster, spreeuw, roodborst en kraai. Zeldzame soorten worden in verband met het ontbreken van geschikt habitat hier niet verwacht.

Ook in de nabije omgeving van het plangebied is vergelijkbaar broedbiotoop in de vorm van tuinen en parken aanwezig. Ook hier worden enkele soorten van bebouwd gebied verwacht.

4.2.5 Watervogels

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het betreffende kilometerhok goed is onderzocht op het voorkomen van watervogels. In dit kilometerhok zijn 43 zwaarder beschermde watervogels aangetroffen. Ook in de omliggende kilometerhokken zijn grote aantallen watervogels waargenomen. Welke soorten het betreft of waar zij precies zijn waargenomen, wordt niet vermeld.

De waterplas binnen het plangebied biedt matig geschikt habitat voor watervogels. De waterplas is klein, ondiep en geheel omgeven door bebouwd gebied. Verstoringsgevoelige soorten worden hier dan ook niet verwacht. Soorten als meerkoet, waterhoen, wilde eend en blauwe reiger maken mogelijk gebruik van de waterplas. Vaste verblijfplaatsen worden niet verwacht.

4.2.6 Amfibieën

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het plangebied slecht is onderzocht op het voorkomen van amfibieën. In het betreffende kilometerhok is één algemeen beschermde (tabel 1 Ff-wet) amfibie waargenomen. Ten noordwesten van het plangebied zijn twee zwaarder beschermde (tabel 2/3 Ff-wet) waargenomen. Welke soorten het betreft of waar deze soorten exact zijn waargenomen is niet vermeld.

De waterplas aan de zuidzijde van het plangebied biedt zowel geschikt overwinteringshabitat als voortplantingshabitat voor algemeen beschermde amfibieën, zoals bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker, meerkikker en kleine watersalamander.

De waterplas en de nabij gelegen begroeiing vormen geschikte overwinteringsbiotoop. De bruine kikker, middelste groene kikker en meerkikker overwinteren voornamelijk in het water. De gewone pad voornamelijk op het land en de kleine watersalamander kan zowel op het land als in het water overwinteren. Tijdens de overwintering kruipen de dieren in de (water)bodem op een vorstvrije plaats.

Amfibieën planten zich voort in het water. Hier worden eitjes afgezet en groeien de larven op. De waterplas in het plangebied is geschikt als voortplantingshabitat.

Zwaarder beschermde amfibieën zoals de poelkikker en heikikker worden niet verwacht in het plangebied. De poelkikker is afhankelijk van een goede waterkwaliteit en van redelijk omvangrijk water in een complex van grotere wateren. De heikikker komt voornamelijk voor in vennen in bos en heidegebieden. Geschikt habitat voor deze soorten is niet aanwezig.

4.2.7 Reptielen

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het plangebied niet is onderzocht op het voorkomen van reptielen. Ten noorden van het plangebied zijn in enkele kilometerhokken zwaarder beschermde reptielen aangetroffen. Het is niet vermeld welke soorten het betreft of waar deze soorten precies zijn aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek is geen geschikt habitat voor reptielen aangetroffen. Reptielen zijn afhankelijk van zonnige terreinen met voldoende schuilmogelijkheden in de vorm van hoge vegetatie. Optimaal zijn kleine halfopen terreinen met verspreide opslag van struiken met een mozaïek van houtwallen, graslanden, heideterreinen en poelen. Dit habitat is niet aanwezig in of in de buurt van het plangebied. Er worden dan ook geen beschermde reptielen in het plangebied verwacht.

De beschermde soorten die zijn aangetroffen in de kilometerhokken ten noorden van het plangebied worden niet in het plangebied verwacht. Deze kilometerhokken liggen namelijk buiten het bebouwd gebied, waardoor hier sprake is van een geheel ander habitat dan in het plangebied.

4.2.8 Vissen

Het plangebied is niet onderzocht op het voorkomen van vissen. Van de omliggende kilometerhokken is één kilometerhok (ten noordoosten van het plangebied) onderzocht op vissen. Hier zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

De waterplas in het plangebied betreft een klein, ondiep losstaand water dat geheel begroeid is met waterplanten. Naar verwachting valt de waterplas mogelijk droog bij een warme zomer. In de waterplas worden geen vissen verwacht.

4.2.9 Insecten

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het plangebied goed is onderzocht op het voorkomen van dagvlinders. In dit kilometerhok zijn geen beschermde soorten waargenomen. Ook de omliggende kilometerhokken zijn allemaal goed onderzocht en hier zijn ook geen beschermde dagvlinders aangetroffen.

Dagvlinders zijn voor hun voedsel en voortplanting afhankelijk van nectarplanten. Binnen het plangebied is weinig geschikt habitat aanwezig voor nectarplanten. In het plangebied is dan ook geen geschikt habitat voor vlinders aanwezig. Mogelijk is in de tuinen of het park in de buurt van het plangebied geschikt habitat voor vlinders aanwezig. Hier worden geen zwaardere beschermde soorten verwacht, daar dit habitat gelegen is in stedelijk gebied.

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het plangebied matig is onderzocht op het voorkomen van libellen. Hier zijn geen beschermde soorten waargenomen. In het kilometerhok ten noordwesten van het plangebied zijn één soort van tabel 1 en één soort van tabel 2/3 waargenomen. Welke soort het betreft is niet vermeld.

In het plangebied is geen geschikt habitat voor beschermde libellen waargenomen. Beschermde libellen zijn voor hun voortplanting afhankelijk van wateren met een goed ontwikkelde oevervegetatie en een goede waterkwaliteit. Er worden dan ook geen beschermde libellen in of rondom het plangebied verwacht.

4.2.10 Overige diersoorten

Beschermde soorten uit overige soortgroepen zoals weekdieren en geleedpotigen, worden niet in het plangebied verwacht. Beschermde soorten uit deze soortgroepen stellen zeer specifieke eisen aan hun leefgebied. Binnen het plangebied is geen geschikt habitat voor deze soorten aanwezig. Overige beschermde soorten worden daarom niet in het plangebied verwacht.

4.2.11 Samenvatting

Tabel 4.2 geeft een samenvatting van het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

Tabel 4.2 Overzicht van beschermde soorten in het plangebied

Soortengroep	Gebruik van plangebied	Opmerkingen
Vaatplanten	Onwaarschijnlijk	Geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde vaatplanten
Grondgebonden zoogdieren	Zeer waarschijnlijk	Geschikt habitat voor algemeen beschermde zoogdieren is aanwezig. Geen verblijfplaatsen aanwezig van zwaarder beschermde zoogdieren
Vleermuizen	Waarschijnlijk	Geschikt foerageergebied aanwezig Geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig
Broedvogels	Zeker wel	Geschikt habitat aanwezig voor broedvogels van bebouwd gebied
Algemene amfibieën	Waarschijnlijk	Geschikt habitat aanwezig voor algemeen beschermde amfibieën
Reptielen	Zeker niet	Geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde reptielen
Vissen	Zeker niet	Geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde vissen
Insecten	Zeker niet	Geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde libellen of dagvlinders
Overige taxonomische groepen	Zeker niet	Geen geschikt habitat aanwezig voor overige soortgroepen

5 BESCHRIJVING WERKZAAMHEDEN EN MOGELIJK EFFECTEN

5.1 Beschrijving werkzaamheden

Aan de achterzijde van het station wil de gemeente Steenwijkerland een nieuwe school bouwen. Het gehele ontwerp omvat het gebouw zelf (1.750 m²), een parkeerplaats (2.750 m²) en een plein (2.000 m²).

De aanleg van de school betreffen de volgende werkzaamheden:

- Verwijderen van de begroeiing aan de zuidzijde van het plangebied.
- Dempen van de waterplas.
- Aanleggen van de school en de parkeerplaats.

5.2 Mogelijke effecten

De quickscan heeft uitsluitend betrekking op de nieuwe school. Overige ontwikkelingen en plannen worden in deze toetsing niet meegenomen. De effecten van de werkzaamheden kunnen onderverdeeld worden in effecten tijdens de aanlegfase en effecten die betrekking hebben op de gebruiksfase.

Aanlegfase

De effecten gedurende de aanlegfase van de school betreffen de volgende tijdelijke effecten:

- Tijdelijke toename van de aanwezigheid van mensen en machines tijdens bouwwerkzaamheden.
- Tijdelijke toename van licht, geluid en trillingen.

Gebruiksfase

De effecten gedurende de gebruiksfase betreffen de volgende permanente effecten in het plangebied:

- Afname leefgebied.
- Toename van verstoring door geluid en aanwezigheid van mensen.
- Toename van verkeersbewegingen.

6 EFFECTBESCHRIJVING

Dit hoofdstuk geeft een effectbeschrijving van de werkzaamheden beschreven in hoofdstuk 5 op de soorten genoemd in hoofdstuk 4 (tabel 4.2). Hierbij wordt invulling gegeven aan de Flora- en faunawet.

Voor soorten van tabel 3 van de Flora- en faunawet wordt getoetst aan de instandhouding van de lokale populatie. In geval van soorten van tabel 3 mogen er ook geen andere, meer geschikte alternatieven voorhanden zijn. Voor soorten van Tabel 2 van de Flora- en faunawet wordt getoetst aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie op landelijk niveau. Voor soorten van tabel 1 geldt in dit geval een vrijstelling (met uitzondering van artikel 13), omdat de werkzaamheden zijn te kwalificeren als ruimtelijke ordening. Mogelijk zijn op grond van de zorgplicht wel aanvullende maatregelen noodzakelijk. Hieronder worden de effecten per soortgroep inzichtelijk gemaakt.

6.1 Vaatplanten

In het plangebied worden geen beschermde vaatplanten verwacht. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het plangebied is mogelijk van belang als foerageergebied voor vleermuizen (alle soorten zijn opgenomen in tabel 3 van de Ff-wet).

De aanlegwerkzaamheden zullen overdag plaatsvinden. Vleermuizen zijn dan niet actief en zullen daarom geen hinder ondervinden van de werkzaamheden tijdens de aanleg. Wel zal door de aanleg van de school geschikt foerageergebied voor vleermuizen verloren gaan. In de nabije omgeving is echter voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig, waardoor de vleermuizen eenvoudig kunnen uitwijken naar aangrenzend foerageergebied.

Gedurende de gebruiksfase zullen er meer mensen binnen het gebied aanwezig zijn en zal het aantal autobewegingen toenemen. De activiteiten gedurende de gebruiksfase zullen voornamelijk overdag plaatsvinden. Vleermuizen zijn dan niet actief, waardoor zij niet verstoord worden.

De geplande school heeft naar verwachting geen effect op vleermuizen. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet vereist.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is mogelijk van belang voor algemeen beschermde zoogdieren.

Door de aanleg van de parkeerplaats worden bomen en struiken aan de zuidkant van het plangebied gerooid. Door het rooien van deze begroeiing worden mogelijk holen van algemeen beschermde zoogdieren (bijvoorbeeld muizen) vernield. Tevens wordt het plangebied ongeschikt voor deze zoogdieren. In de nabijheid van het plangebied is echter voldoende geschikt habitat aanwezig om naar uit te wijken.

Tevens geldt voor algemeen beschermde soorten van tabel 1 een algemene vrijstelling voor dit soort werkzaamheden.

6.3 Broedvogels

Broedvogels maken naar verwachting gebruik van het plangebied. De aanwezige broedvogels zullen tijdens de aanleg van de parkeerplaats door de aanwezigheid van mensen en door het geluid tijdelijk verstoord worden. Door de kap van de bomen in het broedseizoen kunnen nesten van vogels vernield worden of jongen gedood.

Alle broedvogels zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Voor verstoring van broedvogels (overtreding artikel 11) wordt geen ontheffing verleend. De werkzaamheden dienen óf buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) te worden uitgevoerd om zo verstoring van broedvogels te voorkomen óf *voor* het broedseizoen* te worden *begonnen* en continue te worden doorgezet waardoor de huidige broedlocaties ongeschikt zijn en vogels op zoek gaan naar andere broedplaatsen in de omgeving. In de directe omgeving van het plangebied zijn hiervoor voldoende alternatieven aanwezig. Voor aanvang van de werkzaamheden moet worden gecontroleerd op de aanwezigheid van broedvogels.

*Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m juli is dus slechts een indicatie. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

6.4 Watervogels

De waterplas aan de zuidkant van het plangebied wordt mogelijk gebruikt door enkele niet verstoringsgevoelige soorten, zoals meerkoet, waterhoen en blauwe reiger.

De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich ten aanzien van vogels alleen tot de plaatsen waar gebroed wordt (nesten en holen) inclusief hun functionele omgeving, uitsluitend tijdens die periode dat gebroed wordt. Dit artikel biedt geen bescherming voor plekken waar soorten jaarlijks terugkeren om te broeden, maar daarvoor steeds een ander nest gebruiken. Nesten die jaarrond gebruikt worden of nesten die elk jaar opnieuw gebruikt worden zijn wel beschermd middels dit artikel². Vaste rust- en verblijfplaatsen van niet-broedende vogels vallen niet onder de bescherming van dit artikel, mits niet behorend tot de erkende vaste verblijfplaatsen (zie voetnoot 2). Uiteraard blijft de zorgplicht ook ten aanzien van niet-broedvogels van kracht.

In de praktijk betekent dit dat de vogels altijd de ruimte moeten krijgen om de verstoring te kunnen ontvluchten, waarbij ze terecht moeten kunnen in geschikt habitat van vergelijkbare kwaliteit.

² Het ministerie van LNV (LNV, 2006) verstaat hieronder nesten van Kerkuil, Steenuil, Bosuil, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht, nesten van in bomen broedende roofvogels en de Ransuil. Deze lijst is nog niet definitief vastgesteld en kan nog aan wijzigingen onderhevig zijn.

In de nabije omgeving van het plangebied is meer geschikt habitat aanwezig in de vorm van watergangen en waterplassen (vijvers), voor alle mogelijk in het plangebied voorkomende vogelsoorten. Hierdoor wordt voldaan aan de bovenstaande criteria.

Er worden geen verbodsbepalingen met betrekking tot watervogels overtreden. Een ontheffing voor de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.5 Amfibieën

In het plangebied worden enkel algemeen beschermde soorten van tabel 1 verwacht. Zwaarder beschermde amfibieën worden niet in het plangebied verwacht.

Het dempen van de waterplas en de graafwerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de school, kunnen mogelijk algemeen beschermde amfibieën doden en verstoren. Tevens gaat geschikt overwintering- en voortplantingshabitat voor deze amfibieën verloren doordat de waterplas gedempt wordt. Ten noorden van het plangebied is vergelijkbaar habitat aanwezig. Hierdoor hebben de amfibieën in het plangebied de mogelijkheid om bij verstoring uit te wijken. In de winterrust zijn amfibieën echter niet actief. Zij kunnen dan niet vluchten bij eventuele verstoring.

Door het dempen van de waterplas tijdens het voortplantingsseizoen kunnen mogelijk eieren en kikkervisjes gedood worden. De waterplas kan dan ook het best gedempt worden buiten de overwinteringsperiode (november-maart) en het voortplantingsseizoen (april -juli) van amfibieën.

De populaties van deze soorten zal door de werkzaamheden niet in gevaar komen. Tevens geldt voor algemeen beschermde amfibieën van tabel 1 een algemene vrijstelling voor dit soort werkzaamheden. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.6 Reptielen

Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor zwaarder beschermde reptielen. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden met betrekking tot reptielen. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.7 Vissen

Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor zwaarder beschermde vissen. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden met betrekking tot vissen. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.8 Insecten

In het plangebied worden geen zwaarder beschermde dagvlinders of libellen verwacht. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden met betrekking tot insecten. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.9 Overige soortgroepen

In het plangebied worden geen zwaarder beschermde weekdieren of geleedpotigen verwacht. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden met betrekking tot overige soortgroepen. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.10 Samenvatting effecten

Bovenstaande effecten zijn samengevat in tabel 6.1. mitigerende maatregelen worden besproken in hoofdstuk 7.

Soortgroep	Overtreding verbodsbepaling	Mitigeren mogelijk	Effecten na mitigeren	Ontheffing nodig
Vaarplanten	Nee	-	Nee	Nee
Zoogdieren	Nee	-	Nee	Nee
Broedvogels	Ja	Ja	Nee	Nee
Watervogels	Nee	-	Nee	Nee
Amfibieën	Nee	-	Nee	Nee
Reptielen	Nee	-	Nee	Nee
Vissen	Nee	-	Nee	Nee
Insecten	Nee	-	Nee	Nee
Overige soortgroepen	Nee	-	Nee	Nee

7 MITIGERENDE MAATREGELEN

De mitigerende maatregelen zijn in hoofdstuk 6 al kort beschreven. In tabel 7.1 worden deze per soort samengevat. In tabel 7.2 wordt globaal aangegeven gedurende welke perioden de werkzaamheden het best uitgevoerd kunnen worden. Hierbij moet bedacht worden dat termen als broedseizoen en winterrust niet aan exacte periodes gekoppeld kunnen worden en dat de tabel en de genoemde perioden daarom indicatief van aard zijn.

Tabel 7.1 Mitigerende maatregelen per soort

Soort	Maatregel	Periode	Werkzaamheden	Meeliftende soorten
Broedvogels	(1) Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren óf deze voor het broedseizoen beginnen en continu doorzetten (2) Voor aanvang van de werkzaamheden controleren op broedvogels	Mrt-aug	(1) Rooien van de begroeiing (2) Aanleggen van de parkeerplaats	
Algemeen beschermde amfibieën	Buiten de winterrust en het voortplantingsseizoen van amfibieën werken	Nov-mrt Apr-jul	Dempen waterplas	

Naast de in tabel 7.1 omschreven noodzakelijk maatregelen dienen de volgende algemene maatregelen ook in acht te worden genomen:

- De periode met overlast zo veel mogelijk beperken. Het concentreren van werkzaamheden in de tijd beperkt de schade aan flora en fauna.
- Beperken werkgebied. Het concentreren van de werkzaamheden op één werkgebied beperkt de schade aan flora en fauna.

Tabel 7.2 Geschikte perioden voor uitvoeren van werkzaamheden. Periodes zijn indicatief.

Activiteit	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Broedvogels	Geel	Geel	Geel	Rood	Rood	Rood	Rood	Rood	Geel	Geel	Geel	Geel
Amfibieën	Geel	Geel	Geel	Geel	Geel	Geel	Geel	Geel	Geel	Geel	Geel	Geel

Rood	Ontheffing wordt niet verleend. Mitigeren verplicht
Geel	Liever geen werkzaamheden aan de waterplas
Groen	Optimale periode voor werkzaamheden.

8 CONCLUSIES

- Er zijn voldoende gegevens beschikbaar om deze quickscan naar behoren uit te voeren.
- De werkzaamheden zijn te classificeren als Ruimtelijke Ontwikkeling.
- Het plangebied is van belang voor enkele zwaarder beschermde soorten, namelijk broedvogels.
- Ten aanzien van broedvogels worden mogelijk verbodsbepalingen overtreden.
- Mitigeren van negatieve effecten op broedvogels is volledig mogelijk door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of de werkzaamheden voor het broedseizoen te starten en continu uit te voeren.
- De staat van instandhouding van de aanwezige soorten komt niet in gevaar.
- Onzes inziens kan het project doorgang vinden in het licht van de Flora- en faunawet. Bevoegd Gezag heeft hierin het eindoordeel.

9 LITERATUUR

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers; 1997; *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie*; Stichting Vleermuisonderzoek; Utrecht

LNv, 1998. Flora- en faunawet. Ministerie van LNv, Den Haag.

Kaper, A., Müskens, G., 2006. Steenmarters in en om het huis, hoe om te gaan met steenmarter in de directe woonomgeving. Stichting landschapsbeheer Gelderland, 2006.

Internet:

www.Natuurloket.nl